

مرکز مدیریت حوزه علمیه قم

معاونت امور مدارس

اداره آموزش

دفترچه سؤالات آزمون علمی سطح یک

صرف (صرف ساده - دانش صرف - صرف نوین)

تعداد سؤالات	مدت آزمون
۵۰	۹۰ دقیقه

پنجشنبه ۲۸ اردیبهشت ۱۴۰۲

ساعت ۱۶:۳۰

توجه: لطفاً به تمام سؤالات پاسخ دهید
(هر چهار پاسخ غلط یک نمره منفی دارد)

سال تحصیلی ۱۴۰۲ - ۱۴۰۱

۱. ساخت کدام «مصدر میمی» غلط است؟

أ. يَهَابُ: المَهَابَةُ ☐   ب. يُدَحْرَجُ: المَدْحَرَجُ ☐   ج. يَوْجَلُ: المَوْجِلُ ☐   د. يَبِيتُ: المَبِيتُ ☐
۲. در کدام گزینه نوع قاعده قلبی اجرا شده، همانند قاعده در «مصدر باب إفعال از فعل ناقص» است؟

أ. اسم فاعل ثلاثی مجرد اجوف ☐   ب. مصدر باب «تَفَعَّلَ» از فعل ناقص واوی ☐   ج. اسم مفعول ثلاثی مجرد ناقص یایی ☐   د. جمع مؤنث سالم اسم مؤنث با الف ممدوده ☐
۳. کدام فعل، استعمال صحیح از ریشه «و، ل، ی» نیست؟

أ. لُنَ ☐   ب. لَيْنَ ☐   ج. لَا تَلِنَ ☐   د. لَتُولُونُ ☐
۴. عربی عبارت «باید شما مردان بُرده شوید» چیست؟

أ. اذْهَبُوا ☐   ب. لَتَذْهَبُوا ☐   ج. لِيَذْهَبَ بِكُمْ ☐   د. لَتَذْهَبَ بِكُمْ ☐
۵. اجرای کدام قاعده در کلمات مهموز مشخص شده از جهت وجوب و جواز با دیگر موارد متفاوت است؟

أ. تخفیف در صیغه ۱۰ امر ثلاثی مجرد از «فَاثْوَاهُنَّ أَجُورَهُنَّ وَأَتَمِرُوا بَيْنَكُمْ» ☐   ب. تخفیف قلبی در صیغه ۱۳ مضارع از «فَكُلِي وَأَشْرَبِي وَقَرِّي عَيْنًا» ☐   ج. مصدر باب «تَفَعَّلَ» از «أُولَئِكَ هُم شَرُّ الْبَرِيَّةِ» ☐   د. تخفیف حذفی در صیغه ۱ فعل امر باب «افعال» از «قُلْ رَبِّ إِمَّا تُرِيْنِي مَا يُوعَدُونَ» ☐
۶. وقتی می‌خواهیم به عربی بگوییم: «ذَهَبَ لازم است» حکم تذکیر و تأنیث خبر این جمله چیست؟

أ. قیاسی و واجب التأنیث است ☐   ب. قیاسی و واجب التذکیر است ☐   ج. قیاسی و جایز التذکیر و التأنیث است ☐   د. سماعی و منوط به بررسی استعمال عرب است ☐
۷. در کدام فعل دو احتمال ثلاثی مجرد و باب «افعال» وجود ندارد (در حروف علامت‌گذاری نشده هر دو احتمال سکون و حرکت وجود دارد)؟

أ. أَفْتَى ☐   ب. أَرْنَا ☐   ج. آسِنَ ☐   د. أَمِدَّ ☐
۸. باب کدام فعل مشخص شده متفاوت است؟

أ. «وَقَالُوا مَجْنُونٌ وَازْدُجِرَ» ☐   ب. «وَأَنْتَبِذْكُمْ بِمَا تَأْكُلُونَ وَمَا تَدَّخِرُونَ فِي بُيُوتِكُمْ» ☐   ج. «مَا يَنْظُرُونَ إِلَّا صَيْحَةً وَاحِدَةً تَأْخُذُهُمْ وَهُمْ يَخِصِّمُونَ» ☐   د. لَا يَسْتَحْيِ الْجَاهِلُ أَنْ يَتَعَلَّمَ ☐
۹. در کلمه «اعد» با اختیار در حرکت‌گذاری و سکون و تشدید، چند احتمال از بین «مثال، اجوف، ناقص، لفیف، مهموز و مضاعف» وجود دارد؟

أ. سه ☐   ب. چهار ☐   ج. پنج ☐   د. شش ☐
۱۰. کدام کلمه «جمع مذكر سالم» بسته می‌شود؟

أ. زَكَرِيَاءُ ☐   ب. أَحْمَرُ ☐   ج. سَبْيُوه ☐   د. دُلْدُلُ (اسم اسب پیامبر ﷺ) ☐
۱۱. ساخت کدام مشتق از فعل «ثلاثی مزید» کم است؟

أ. اسم مبالغه ☐   ب. اسم تفضیل ☐   ج. اسم مکان ☐   د. صفت مشبیه ☐
۱۲. در کدام گزینه نوع معتل از جهت مثال، اجوف و ... بودن متفاوت است؟

أ. راعون، تلقاء ☐   ب. يَسْرُنُ، لَا تَيَأْسُوا ☐   ج. الْمُتَّحِدِ، ضِعَّة ☐   د. الإِبَانَةُ، قَدْ كِدْتُ ☐

۱۳. کدام ترجمه برای عبارت «أَوَّلُ الزَّهْدِ التَّزَهُدُ» محتمل نیست؟

- أ. اول زهد تظاهر به زهد است ☐
ب. اول زهد خواستار زهد شدن است ☐
ج. اول زهد اندک اندک به زهد پرداختن است ☐
د. اول زهد به سختی خود را به زهد انداختن است ☐

۱۴. کدام مثال غلط است؟

- أ. اسم زمان: «مَسْبَعَة» از اسم جامد ☐ ب. اسم آلت: «عَالَم» از فعل ثلاثی مجرد ☐ ج. اسم مبالغه: «دَرَاك» از ثلاثی مزید ☐ د. اسم مکان: «مُجْتَمَع» از فعل ثلاثی مزید ☐

۱۵. در کلمه «فِنِّ» چند احتمال از بین «مثال، اجوف، ناقص، لفیف و مضاعف» وجود دارد؟

- أ. دو ☐ ب. سه ☐ ج. چهار ☐ د. پنج ☐

۱۶. دو کلمه «الْمُرْتَضَيْنِ» و «الْمُرْتَضَيْنِ» به ترتیب ..... هستند.

- أ. جمع و غلط ☐ ب. جمع و مثنی ☐ ج. غلط و مثنی ☐ د. غلط و جمع ☐

۱۷. فعل مجهول معادل فعل «خَافُوا مِنْهُ» چیست؟

- أ. خَيفُوا مِنْهُ ☐ ب. خَفِنَا مِنْكُمْ ☐ ج. لِيَخَفَ مِنْهُ ☐ د. لِيُخَفَنَّ مِنْكُمْ ☐

۱۸. مثال کدام باب غلط است؟

- أ. تفاعل: «انَّا قُلْتُمْ» (سنگینی می‌کردید) ☐ ب. افعال: «اهْتَرَّتْ» (حرکت کرد) ☐ ج. افتعال: «هَدَى» (هدایت شد) ☐ د. تفعّل: «يَطْوِفُونَ» (طواف می‌کنند) ☐

۱۹. کدام کلمه از جهت اسم فاعل و اسم مفعول بودن مانند کلمه «الْمُنْقَاد» است؟

- أ. مُتَبَرِّ ☐ ب. الْمُفَوَّاة ☐ ج. المَعْتَاد ☐ د. المُسْتَشَار ☐

۲۰. با توجه به اینکه کلمه «الطِّي» مضاعف نیست، منسوب آن چیست؟

- أ. الطَّيِّي ☐ ب. الطَّيَوِي ☐ ج. الطَّوِيِي ☐ د. الطَّوَوِي ☐

۲۱. در کدام جمله، مصدر «مَرَّة» یا «نوع» به کار رفته است؟

- أ. ضَرَبْتُ ضَرْبَةً ☐ ب. جَلَسْتُ جَلِيسَةً ☐ ج. كَرَّمْتُ تَكْرِيْمَةً ☐ د. اسْتَعْنَتُ اسْتِعَانَةً ☐

۲۲. در عبارت «امير المؤمنين عليه السلام: تَجَرَّعَ الْغَيْظَ فَإِنِّي لَمْ أَرْ جُرْعَةً أَحْلَى مِنْهَا عَاقِبَةً وَ لَا أَلَذَّ مَغْبَةً وَ لَنْ لِمَنْ غَالِظُكَ» چند فعل ذکر شده است؟

- أ. ۳ ☐ ب. ۴ ☐ ج. ۵ ☐ د. ۶ ☐

۲۳. افعال دو گزینه اول، ناقص واوی و دو گزینه بعد ناقص یایی هستند. در کدام یک هر سه نوع افعال سکونی، قلبی و حذفی اجرا شده است؟

- أ. يَرْضُونَ ☐ ب. يُرْضُونَ ☐ ج. يَهْدُونَ ☐ د. يُهْدُونَ ☐

۲۴. عین الفعل و لام الفعل و حرف زائد در کلمه «الفتوى» به ترتیب چیست؟

- أ. و، ی، ت ☐ ب. و، و، ت ☐ ج. ت، و، حرف آخر ☐ د. ت، ی، حرف آخر ☐

۲۵. در بین ابوابی که فعل اجوف در آنها به کار رفته، در افعال کدام باب، حرف عله به هر سه صورت «و»، «ا» و «ی» دیده شده است؟

- أ. فَعَلَ يَفْعَلُ ☐ ب. فَعَلَ يَفْعُلُ ☐ ج. فَعَلَ يَفْعَلُ ☐ د. فَعَلَ يَفْعُلُ ☐

۲۶. کدام فعل از ریشه «ح، ی، ی» غلط است؟

- أ. حَيُّوا ☐ ب. حَيُّوا ☐ ج. أَحْيَا ☐ د. أَحْيُوا ☐

۲۷. معنای اصلی کدام باب با معنای باب فعل مذکور در عبارت «تَنْجِزْتُ الْوَعْدَ» یکی است؟

- ا. تفعیل ☐   ب. افتعال ☐   ج. مفاعله ☐   د. استفعال ☐

۲۸. کدام فعل از جهت نوع معتل (مثال، اجوف و ...) متفاوت است؟

- ا. يَذُونُ ☐   ب. يَذَانُ ☐   ج. يَذُونُ ☐   د. يَذِنُ ☐

۲۹. «اتخاذ» جزو معانی کدام باب ذکر نشده است؟

- ا. تفعیل ☐   ب. تفاعل ☐   ج. افتعال ☐   د. استفعال ☐

۳۰. فعل اجوف در مضارع معلوم کدام باب گاهی اعلال می‌شود و گاهی قیاساً اعلال نمی‌شود؟

- ا. انفعال ☐   ب. افتعال ☐   ج. استفعال ☐   د. افعال ☐

۳۱. لفظ «القبيلة» مثال برای کدام اصطلاح است؟

- ا. اسم جمع ☐   ب. اسم جنس جمعی ☐   ج. اسم جنس آحادی ☐   د. اسم جنس افرادی ☐

۳۲. کدام ادعا در مورد کلمه «تَسْطِعُ» در آیه «ذَلِكَ تَأْوِيلُ مَا لَمْ تَسْطِعْ عَلَيْهِ صَبْرًا» صحیح است؟

- ا. با کلمه «استدارة» از یک باب هستند ☐   ب. حروف اصلی آن با کلمه «الساطع» یکی است ☐
ج. حروف اصلی آن با کلمه «المسوع» یکی است ☐   د. قاعده اجرا شده در «اصطیر» در آن اجرا شده است ☐

۳۳. در حروف اصلی فعل «تَمْطِي» چند احتمال از بین «م، ط، و» و «م، ط، ی» و «م، ط، ء» وجود دارد؟

- ا. یک ☐   ب. دو ☐   ج. سه ☐   د. چهار ☐

۳۴. چند مورد از «صفت مشبیه، اسم مبالغه، اسم تفضیل» همیشه برای موصوف مفرد مؤنث، به شکل مفرد مؤنث (با علامت تأنیث) به کار می‌روند؟

- ا. هیچ‌یک ☐   ب. یک ☐   ج. دو ☐   د. همه ☐

۳۵. اوزان ذکر شده در کدام گزینه، از اوزان فعل امر نیست؟

- ا. فُلْ، فُلْ، فَا ☐   ب. عَلْ، عَلْ، ع ☐   ج. فُلْ، عَلْ، فَا ☐   د. فَعْ، فَا، فَعْ ☐

۳۶. کدام یک از احکام کلمه مؤنث در مورد «طلحة» نیز به کار می‌رود؟

- ا. صفت مؤنث می‌گیرد ☐   ب. با اسم اشاره مؤنث به آن اشاره می‌شود ☐   ج. در غیر منصرف شدن احکام مؤنث را دارد ☐   د. فعلی که به آن اسناد داده شود، مؤنث می‌آید ☐

۳۷. مصغّر کدام کلمه صحیح است؟

- ا. غُرْفٌ، غُرَيْفَةٌ ☐   ب. غِلْمَةٌ، غُلِيْمَاتٌ ☐   ج. رجال: رُجُلُون ☐   د. درهم: دُرَيْهْمُون ☐

۳۸. در کدام گزینه کلمات، همجنس نیستند؟

- ا. أَتَقَى، تَقِيْن، وَاقٍ ☐   ب. سَعَا، سَعَةً، أَتَسَعُ ☐   ج. سَع، السَّائِع، إِسَاعَةٌ ☐   د. ثَقَنَ، ثِقَّةً، أَثَقَنَ ☐

۳۹. کدام ادعا درباره قواعد اعلال غلط است؟

- ا. قاعده اجرا شده در «یوسر» فقط در فاء الفعل جاری می‌شود ☐   ب. قاعده اجرا شده در «السَّيِّد» فقط در عین الفعل جاری می‌شود ☐
ج. قاعده اجرا شده در «المُدْعَى» فقط در لام الفعل جاری می‌شود ☐   د. قاعده اجرا شده در «المُصْبِيح» فقط در حرف زائد جاری می‌شود ☐

۴۰. امر کدام فعل غلط است؟

- أ. تَسِيرُوا: سیرُوا ☐ ب. تَمُدُّ: مَدُّ ☐ ج. تَأْذُونُ: اِذْوَ ☐ د. تُقَوِّيانَ: لِنَقَوِّيا ☐

۴۱. کدام باب در معنای «مطاوعه»، همیشه مطاوعه از باب «تفعیل» است؟

- أ. تفعّل ☐ ب. تفاعل ☐ ج. افتعال ☐ د. استفعال ☐

﴿فَمَنِ اتَّبَعَ وَرَاءَ ذَلِكَ فَأُولَئِكَ هُمُ الْعَادُونَ﴾

۴۲. در کدام کلمه برای قاعدهٔ اعلال انجام شده در آن، نمونه‌ای در آیه بالا یافت نمی‌شود؟

- أ. بَاعَ ☐ ب. قِيلَ ☐ ج. قُمَ ☐ د. بُرِئَی ☐

۴۳. در بین افعال «نُودِی، خَاكِی، نَارِ، وُؤِیَا» که به طور کامل علامت‌گذاری شده‌اند، چند فعل می‌توانند از باب «مفاعله» باشند؟

- أ. یک ☐ ب. دو ☐ ج. سه ☐ د. چهار ☐

۴۴. کدام گزینه دربارهٔ کلمهٔ «الکُرسِی» صحیح است؟

- أ. منقوص لآئه مختم بباء مشدّده ما قبلهما مکسور ☐ ب. صحیح لأنّ حرف العلة المشدّده كحرف الصحيح ☐
ج. شبه صحیح لآئه مختم بباء ما قبلها ساکن ☐ د. سالم لأنّ هذه الكلمة ليست بمضاعف و مهموز و معتل ☐

۴۵. کدام یک از ادعاهای زیر محتمل نیست؟

- أ. قاعدهٔ اجرا شده در فعل اجوف «قُولُوا» در «نُؤُوا» اجرا شده است ☐ ب. قاعده‌های اجرا شده در «يَعِدُّ» و «أَرَمَ» در «قِی» اجرا شده است ☐
ج. قاعدهٔ اجرا شده در «الصَّيْفَةَ» در «المُدِيرَ» اجرا شده است ☐ د. قاعدهٔ اجرا شده در «بَاعَتَ» در «نَادَتَ» اجرا شده است ☐

۴۶. برای فهماندن معنای «دشمنان بسیاری را سر بردند» مادّه «ذ، ب، ح» به چه بابی باید برود؟

- أ. افعال ☐ ب. تفعیل ☐ ج. تفعّل ☐ د. تفاعل ☐

۴۷. رابطهٔ بین «جمع الجمع» و «صيغة منتهى الجموع» چیست؟

- أ. هیچ مثال مشترکی ندارند ☐ ب. همه مثال‌های جمع‌الجمع، مثال برای صیغهٔ منتهی‌الجموع‌اند؛ نه بر عکس ☐
ج. همهٔ مثال‌های صیغهٔ منتهی‌الجموع مثال برای جمع‌الجمع‌اند؛ نه بر عکس ☐ د. هر کدام در بعضی از مثال‌ها بادیگری مشترک‌اند ولی در بعضی مثال‌ها مشترک نیستند ☐

۴۸. کدام مادّه اگر به باب «افتعال» رود قاعدهٔ اجرا شده در آن از جهت وجوب یا جواز با دیگر مواد متفاوت است؟

- أ. «ص، د، ی» ☐ ب. «و، ج، ه» ☐ ج. «د، ث، ر» ☐ د. «ک، س، ب» ☐

﴿رَخَّوْا الشَّيْءَ يَرْخَوْهُ، دَعَوْتُهُ يَدْعُوهُ﴾

۴۹. با توجه به اطلاعات داده‌شده دربارهٔ دو ریشهٔ «رخ، و» و «د، ع، و»، در مثنای مذکر غایب کدام یک، دو قاعدهٔ اعلال اجرا می‌گردد؟

- أ. ماضی معلوم از «رخ، و» ☐ ب. مضارع مجهول از «رخ، و» ☐ ج. ماضی معلوم از «د، ع، و» ☐ د. مضارع مجهول از «د، ع، و» ☐

۵۰. کلمهٔ «المُحَرَّر» مثال برای کدام اصطلاح نیست؟

- أ. اسم فاعل ☐ ب. اسم مفعول ☐ ج. اسم مکان ☐ د. مصدر میمی ☐